

PROGRESJONSPLAN: KROPP, RØRSLE, MAT OG HELSE

1-3 åringen	3-4 åringen	5- åringen
<p>Rørsle: Grunnleggande motoriske bevegelsar; sitja, stå, gå, rulle, krype, klatra, pinsett-grep. Legga enkle puslespel Bevegelsesleikar, titt-tei- leik, utforske. Korte turar</p> <p>Kropp: Begynnande bevissthet om eigne grenser til kropp, benevne kroppsdelar.</p> <p>Mat: Matglede, prøve nye smakar, benevne mat, bruka sansar til å lukte, smake. Begynnande kunnskap om kor maten kjem frå. Eta sjølv med skei, drikke av kopp.</p> <p>Helse: vaske hender, dotrening Delta i praktiske gjeremål; eks vaske bord, rydde tralle. Trygghet og lading.</p>	<p>Rørsle: Hinka, hoppe, stupa hovudkråke, kast og ta imot ball, hoppa paradís. Hoppe med tau. Gå lengre turar, turar i ulendt terreng. Renne på akebrett. «Minirørsle» Rolle- og konstruksjonsleik. Bevegelsesleikar. Teikna, farga, klippa, teikna «hodefoting». Legga puslespel. Kle på seg sjølv. Meistre fleire ting på eigenhand.</p> <p>Kropp: Utvikla bevissthet om eigne og andre sine grenser. Kunne setja ord på menneskekroppen.</p> <p>Mat: Skjære frukt. Smøre mat, meir sjølvhjulpen ved måltida. Ha innsikt i kor maten kjem frå.</p> <p>Helse: Følga</p>	<p>Rørsle: Ta initiativ til regelleikar, songleikar, ballspel, natursti, fleire fysiske utfordringar, klatring, balanse, hoppa tau, hinke. Blyantgrep Lengre og meir krevande turar i ulendt terreng. Fri leik i skogen. Vanntilvenning basseng Finmotorikk: Blyantgrep, skriva namnet sitt, farga innanfor streken, klippa etter strek, følga ei stipla linje med blyant.</p> <p>Kropp: Ha eit bevisst forhold til kropp og grenser. Positiv oppfatning av seg sjølv. Kunnskap til menneskekroppen.</p> <p>Mat: auka bevissthet om kosthald, skille mellom sunn/usunn mat. Delta i matlaging sjå heile prosessen. Prøve ulik mat. Ha innsikt og</p>

	<p>barnehagen sine rutinar og reglar. Jobba bevisst med vennskap. Setje ord på følelsar, sjølvregulering. Begynnande sjølvstende på do, vaske hender.</p>	<p>kunnskap om kor maten kjem frå. Sjølvhjulpen ved måltida.</p> <p>Helse: Kunne takle motgang, krav og utfordringar, samt forhalde seg til rutinar og reglar. Setje ord på følelsar. Sjølvregulering. Vera fleksibel. Jobba med mobbing. Auka bevissthet om hygiene. Halde orden i garderoben på egne ting. Ha ei positiv haldning til mat. Sjølvstendig på do.</p>
--	--	--

PROGRESJONSPLAN: KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

1-3 åringen	3-4 åringen	5- åringen
<p>Setja ord på daglegdagse hendingar og opplevingar, 2-3 ordsytringar. Kan stilla spørsmål, bruka verb og fleirtal. Symbolleik/ Begynnande rolleleik Gjenta det barna seier, tolke talespråk og kroppspråk.</p> <p>Vera i dialog om noko i kortare tid.</p> <p>Bruk av konkrete Snakkepakken Mattepakken</p> <p>Bokstavar, ord og tal synlege på avdelinga</p> <p>Les korte bilde/peikebøker. Enkle bevegelsessongar, rim og reglar. Læra songar, nytta musikk</p> <p>Ta kontakt med andre barn.</p>	<p>Gjenforteljing, lengre samtalar, undring og filosofering. Setja ord på handlingar og opplevingar i her og nå situasjon, lytta til kvarandre, interaksjon. Rolleleik, legge til rette for rolleleik, enkle regelleikar. Konstruksjonsleik</p> <p>Kan preposisjonar, fargar, Songleikar, rim og reglar. Læra songar, rim og reglar, songleikar.</p> <p>Lytta til musikk, instrument.</p> <p>Bruk av digitale verktoy; google, Youtube, ped spel. Bruk av kamera.</p>	<p>Tekstskaping. Lange samtalar med undring/fabulering og refleksjon. Meir faktaopplysningar, kunnskap om ulike tema. Les bøker med færre bileter, gjenfortelje bøker, forteljingar. Lytta til lydbøker. Rima på eigenhand. Dele ord i stavelser. Lytta ut første lyd i namn og ord.</p> <p>Visar interesse for (leike) skrivning. Kjenne at ordbilde av namnet sitt, kan skriva namnet sitt. Kjenne att bokstavar, tal og ordbilete på avdelinga.</p> <p>Enkle skuleretta oppgåver med tal, mengder, begrep og bokstavar.</p>

<p>Leika med andre barn.</p> <p>Venta på tur.</p>	<p>Språkgrupper</p> <p>Bruk av dagstavle</p>	<p>Jobba med S-klubb show.</p> <p>Barnesamtalar.</p> <p>Ta imot kollektive beskjedar, følgje reglar, rekke opp handa.</p> <p>Sjølvmonitorering.</p> <p>Sjå seg sjølv i samspel og kommunikasjon med andre.</p> <p>Avansert rolleleik</p> <p>Regelleik</p> <p>Bruk av digitale verktøy: Pedagogiske spel på pc, bruk av kamera, google begrepsinnlæring</p> <p>Språkgrupper</p> <p>Dagstavle</p>
---	--	---

PROGRESJONSPLAN: Mengd, rom og form

1-3 åringen	3-4 åringen	5- åringen
<p>Orientera seg i rommet ved å klatra, gå og springa. Legge til rette for sansing. Navngi form på ulike leiker, gjenstander i rommet.</p> <p>Tellereglar med fingre og tær. Andre reglar/songar som går på tallbegrep Tallremse 1-5</p> <p>Mattepakken Bøker</p> <p>Nytta begreper som liten/stor, kort/lang, tung/lett og konkretisera begrepa gjennom leik og dramatisering.</p> <p>Resonnering: rydde leker på rett plass Skilje mellom ulike former (puslespel, putteboks) Mønster og orden: likt på likt (bildelotto, memory) Kan skilja mellom ein og mange. Kan henta to</p>	<p>Ordna gjenstander etter størrelse i rekke Har byrja med peiketeljing. Viser med fingrane kor mange år det er.</p> <p>Oppfattar antall gjenstandar opp til tre utan å måtte telle.</p> <p>Plasseringsord (over, under).</p> <p>Kan dela likt med ein venn (f.eks fire eller 6 fargeblyantar)</p> <p>Legge puslespel med 3-4 brikker slik at det dannar eit bilete.</p> <p>Læra songar rim og reglar som inneheld teljing, og eventyr.</p> <p>Mattepakken Bøker Bli bevisst mønster og sortering Lære former trekant, sirkel og kvadrat. Delta i matlaging</p>	<p>Form og posisjon; teikna eit menneske Kan telleramsa til ti, peiketelle. Dekke bord til 5 personar. Vise kva som er i midten, bak og foran. Bruke ord om størrelsar (eg har lengre hår enn deg)</p> <p>Kunne namn på ulike former</p> <p>Sortera ting i kategoriar, etter eigenskap (eks form, str, farge)</p> <p>Mønster: lage egne mønster (eks perling)</p> <p>Resonnera seg fram til kva som kjem først og sist i påkledning.</p> <p>Delta i matlaging</p>

gjenstander på oppfordring.

**Digitale verktøy:
matte-spel**

**Digitale verktøy:
mattespel**

PROGRESJONSPLAN: ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

1-3 åringen	3-4 åringen	5-åringen
<p>Vera gode med kvarandre, hjelpa og dela med andre. Visa omsorg. Hjelpa barna til å forstå forskjell på kva som er rett og galt.</p> <p>Lære bordskikk, synga for maten, senda takka for maten. Gje ros for gode og ønska handlingar. Vera gode rollemodellar for barn.</p> <p>Les/sjå i billedbøker som handlar om mellommenneskelege relasjonar. Vera sensitive for kva ungane vil og korleis dei har det, og kommentera dette. Visa at me ser barnet og at me bryr oss Bursdagsmarkering der barnet er i sentrum. Markera høgtider og snakka om desse på eit enkelt språk som barna forstår.</p>	<p>Jobba med sosial kompetanse. Læra barna å omgås på ein god måte. Hjelp barna i konfliktsituasjonar til å finna konstruktive løysningar. Læra dei å vise respekt for andre. Få innsikt i andre kulturar og religionar.</p> <p>Behandle inventar og utstyr med respekt, ikkje øydelegga. Halde orden, delta i daglege rutinar. Læra barna skikk og bruk, bordskikk. Gje ros for positive handlingar. Undre oss isaman med barna, reflektera over ting me les, høyrer eller ting/tankar barna er oppteken av. Sjå barna, interaksjon! Markera høgtider og snakka om dei. Anerkjenna , framheva andre nasjonalitetar.</p>	<p>Jobba vidare med sosial kompetanse og konfliktløyning. Læra barna å ordne opp sjølv. Sjølvsregulering. Fokus på sosial kompetanse i bokprosjekt. Bordskikk Les forteljingar, læra songar som handlar om mellommenneskelege relasjonar. Bruke drama. Få barna til reflektera over innhaldet. Filosofera over spørsmål barna har. Involvera barna i reglar og korleis me vil ha det. Gje ros for gode og ønska handlingar.</p> <p>Barnesamtalar Halde orden, delta i daglege rutinar. Hjelpa dei som er mindre. Visa respekt og toleranse for andre kulturar. Få meir</p>

<p>Oppleva stemningar med ulike høgtider. Vera undrande saman med barna. Synleggjera nasjonalitetar på avdelinga, framheve mangfold, samtale. Vektlegge oppstartsamtale.</p>	<p>Markera samane sin nasjonaldag.</p>	<p>faktakunnskap om andre kulturar og religionar. Markera ulike religiøse høgtider, læra om kvifor me feirer dei. Kyrkjebesøk. Markera samane sin nasjonaldag.</p> <p>Markera høgtider og snakka om dei. Kyrkjebesøk.</p>
---	---	---

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

1-3 åringen	3-4 åringen	5- åringen
<p>Utforske ting på barnehageområdet. Gå på oppdagingstur i naturen.</p> <p>Bruka sansane til å sjå, høyre, lukte smaka og ta på.</p> <p>Vera snille med små og store dyr. Synga og sjå på bileter av dyr.</p> <p>Ha fokus på, snakka om det ungane ser og viser interesse for, nytta google (internett)</p> <p>Snakka om at me ikkje må kaste boss, plukke boss.</p> <p>Få erfaring med ulike årstider.</p> <p>Snakka om påkledning i ulikt vær.</p> <p>Bruk av ulike reiskap i barnehagen; spade, gravemaskin, kost.</p> <p>Gå turar i ulendt terreng, trene motorikk.</p> <p>Bevisstgjere barna på gjenbruk.</p> <p>Naturmateriale.</p>	<p>Gå litt lengre turar enn barnehagen sitt nærområde:</p> <p>Dinsosaurskogen, Gråe naustet, Fatlandskogen, leikeplassen, Velteplassen.</p> <p>Bussturar.</p> <p>Snikkerbod</p> <p>Nytta sansane, gå i ulendt terreng, balansera, klatra. Eta ute i all slags vær.</p> <p>Ha med faktabøker om dyr, planter og innsekt.</p> <p>Begynnande kunnskap om samspelet i naturen.</p> <p>Respekt for dyr og natur</p> <p>Nytta google, pc m/pedagogiske spel.</p> <p>Enkle fysikkforsøk knytta til vatn, is, dei 4 elementa jord, luft, ild og vatn.</p> <p>Snakka om årstidene.</p> <p>Fisketur , livet i fjæra. Så frø, snakka om og følga med kva som skjer.</p> <p>Bevisstgjering kring båltenning, bruk av</p>	<p>Gå lengre og meir krevande (fjell) turar.</p> <p>Natursti.</p> <p>Skidag</p> <p>Bruka naturmateriale i rolleleik og dramatisering av eventyr.</p> <p>Matterundervisning i naturen, sortering, mønster, begreper.</p> <p>Klassifisering av planter og dyr.</p> <p>Bruke faktabøker.</p> <p>Bruka knivar til spikking, lære reglar for bruk av kniv.</p> <p>Kunnskap om samspelet i naturen, økosystemet.</p> <p>Fysikkforsøk knytta til jord, luft, ild, og vatn. Snakka om årstider, ulike væertyper. (korleis oppstår regn, snø?)</p> <p>Fisketur, livet i fjæra. Så frø, snakka om og observera kva som skjer. Sopp-tur i skogen.</p> <p>Begynnande trafikkopplæring.</p> <p>Kunnskap om båltenning og bruk av stormkjøkken.</p>

	<p>stormkjøkken. Bærekraftig utvikling: plukka boss, snakka om kva skade dette kan gjera i naturen. Sortering av avfall.</p> <p>HMS – sikkerthet på turar. Redningsvest, refleksvest. Undre oss isaman med barna over ting me ser. Gi faktakunnskaper om kjøyretøy, maskinar og andre ting me ser på turen. Bokprosjekt</p>	<p>Undre oss over, skaffe faktakunnskaper om ting barna interesser seg for på turen. Filosofar, fabuler. Konsekvenstenking: kva skjer visst.. Ridning Bedriftsbesøk. Snikkerbod Bruk av nettbrett</p>
--	---	--

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

1-3 åringen	3-4 åringen	5- åringen
<p> Teikning. Bruka store ark, tjukke blyantar/fargar. Rablestadiet. Fingermaling Fokus på primærfargane. Bli kjent med ulike formingsmateriell. Gjenbruksmateriell som stimulere til leik og fantasi/kreativitet. Prosessen viktigare enn resultatet. Sansemotorisk leik. Musikk, rytme, dans med enkle rytmeinstrument. Dramatisere enkle eventyr og forteljingar. Bruk av prosjektor og overhead. Dramatisere og synga songar, rim og reglar Skape magi, som stimulerer alle sansar i samlingar. </p> <p> Bidra til kulturelt mangfold. </p>	<p> Teikning. Teikninga byrjar å forestille noko, hodefoting. Bruka tjukke blyantar, fleire fargar. Snakka med barna om kva dei har teikna. Lese – og lyttedag der barna skal teikna frå ei bok/forteljing. Male med breie penslar, læra ulike maleteknikkar. Bruka /eksperimentera med fleire formingsmateriell. Konstruksjonsleik. Bruka limstift og saks. Læra fleire songar/rim og reglar. Songleikar. Minimosjon Dans Bruke drama, la barna dramatisere etter forteljingar, eventyr. La barna få delta i kulturelle opplevingar som teater, kunstutstilling. Legga forholda tilrette for rolleleik. </p>	<p> Teikna med blyant og alle fargar. Trena på blyantgrep. Meir detaljerte teikningar, læra ulike teikne og malingsteknikkar. Gjera ungane bevisste på fleire detaljar. Sjå på andre sin kunst/bileter. Teikna seg sjølv, skriva namnet sitt. Lese-og lyttedag. Trena på å klippe etter strek, farga innanfor strek. Konstruksjonsleik Tilgang til ulikt formingsmateriell. Kunne namn på ulike instrument, danse etter musikk, lett koreografi. Bruka drama som formidling, og la ungane sjølv få vera med og dramatisera. Setja opp show med S-klubben. Minimosjon Bokprosjekt Regelleik Vidareformidling av barnekultur. IKT, arbeid med digitale verktøy. </p>

1-3 ÅRINGEN	3-4 ÅRINGEN	5- ÅRINGEN
<p>Fremja gruppefølelse, bruka namnesongar, leiker etc.</p> <p>Bli kjend med avdelinga si, barnehagen og leikeplassen ute.</p> <p>Korte turar i nærområdet, senteret, sentrum, båthamna, bibliotek, kunstgrasbane, leikeplass Litlehagen. Ha med vogn til dei minste. Kommentera å setja ord på kva me ser. Snakka om institusjonar og bygningar i nærmiljøet. Tilby like muligheter leik til både gutar og jenter.</p> <p>Medverknad: Vera bevisste på kroppsspråk, ord og lydar, faktar. Tola ungane sine signal. Sjå kva som opptek dei, og gje rom og utstyr til det. Gjenta ord og følelsar me ser.</p>	<p>Turar i nærområdet: kunstgrasbanen, gråe naustet, Fatlandskogen, Dinosauruskogen. Turar med bussen til andre stader i nærmiljøet. Snakka om ting me ser på vegen. Ta bevisste val kor me skal gå. Barna skal kjenna til kva som befinn seg i og rundt barnehagen. Tilby like muligheter for leik til jenter og gutar. Læra av dei eldste, er forbilder for dei yngste. Erfare at alle er likeverdige og viktige uansett bakgrunn, kultur og kjønn. Snakke om ulike familiemønster, tradisjonar og skikkar. Medverknad: Delta i bokprosjekt, tilpassa alder, koma med innspel og idear. Læra å ta bevisste val, stå for eigne val. Velga kva, kor og kven dei vil leika</p>	<p>Gå lengre turar. Ta bevisste val på kor me skal gå. Barna skal kjenna til kva som befinn seg i nærmiljøet i Ølen. Eigne turar med S-klubben både i nærmiljøet og med bussen. Fokus på arbeidsplassar i Ølen, bedriftsbesøk, tur i sentrum. Kunnskap og kjennskap til andre kulturar. Likeverd og respekt. Fremje likestilling, motverke diskriminering, fordommar, stereotyper og rasisme. Medverknad: Gjera eigne val, koma med innspel og idear til bokprosjekt. Vera med å utforme reglar. Bestemma meir sjølv, få meir ansvar. Hjelpa dei som er mindre. . Barnesamtalar. Samtalar om kva som rører seg i mediabiletet Snakke om</p>

Tilpassa bokprosjekt. Snakka om barnet og familien, dei viktigaste personane i barnet sitt liv. Fremja mangfold.	med. Markera samane sin nasjonaldag.	demokrati. Dramatisere demokrati (i internasjonal månaden) Kunnskap om Ølen før og no. Avdelingsnamnet. Markera samane sin nasjonaldag.
---	---	--